

عنوان مقاله:

مطالعه نشانه های تقابل یقین و تردید در گفتار شخصیت های داستانی مصطفی مستور «مطالعه موردی: روی ماه خداوند را ببوس»

محل انتشار:

دهمین همایش ملی متن پژوهی ادبی فرهنگ، هنر و ادبیات عامه (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

شهناز عبادتی - دانش آموخته دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی.

خلاصه مقاله:

نشانه شناسی به عنوان رویکردی میان رشته ای از زبان شناسی، جامعه شناسی، روان شناسی، نقد ادبی و ... برای تحلیل متون بهره می گیرد و روشی کارآمد برای تجزیه و تحلیل متون به شمار می رود. تحلیل نشانه شناختی آثار ادبی و داستانی می تواند زمینه ساز خوانشی نو از آنها و موجب فهم بهتر این متون شود. «روی ماه خداوند را ببوس» از آثار شاخص مصطفی مستور است که تامل و پرسش درباره «چیستی و ماهیت خداوند»، گفتمان غالب بر آن را شکل داده است. این مفهوم سبب ایجاد قطبیتی دوگانه در گفتار شخصیت های این رمان شده است. «یقین» و «تردید» مهم ترین حالات ذهنی و روانی هستند که نویسنده از طریق انتخاب زاویه دید اول شخص، به بازنمایی آنها پرداخته است. این پژوهش به روش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه ای به مطالعه نشانه های زبانی تقابل «یقین» و «تردید» در گفتار و کنش شخصیت های داستانی این اثر توجه داشته و در پی پاسخ به این پرسش است که بارزترین نشانه های زبانی تقابل «یقین» و «تردید» در نزد شخصیت های داستانی «روی ماه خداوند را ببوس» کدام اند؟ ابزار تحلیل، میزان نمود «مولفه های قطعیت» در سطح گفتار و کنش شخصیت های داستان است. وجود یا عدم هر یک از این مولفه ها از نشانه های زبانی تقابل «یقین» و «تردید» به شمار می رود. یافته ها نشان می دهد که هر چه میزان نمود این مولفه ها بیشتر باشد شخصیت، «یقین» بیشتری دارد و با کاسته شدن از این مولفه ها، بر «تردید» شخصیتها افزوده می شود. «تقابل این نشانه ها» به عنوان ابزاری برای انتقال اندیشه نویسنده به خواننده و به چالش کشیدن ذهن وی قرار گرفته و در نهایت به «انتخاب» یقین یا تردید منجر گشته است. این نشانه ها با توجه به درجه باور و انکاری که شخصیت ها نسبت به هستی خداوند دارند در گفتار و کنش هر یک به شیوه متفاوتی تجلی یافته است. در این اثر، مولفه هایی مانند «جنسیت»، «طبق اجتماعی» و «سن» مهم ترین عوامل ایجاد تفاوت در سطح این نشانه های زبانی در گفتار و رفتار شخصیت ها هستند.

کلمات کلیدی:

نشانه شناسی، مولفه های قطعیت، مصطفی مستور، شخصیت های داستانی تقابل یقین و تردید.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1382488>

